

Útibeszámolók

Beszámoló az Európai Arthroscopos Centrumban
1987. május 21—24. között végzett tanfolyamról

Az ARTREX cég meghívása alapján módunkban volt részt venni Münchenben, az Európai Arthroscopos Gyakorlóközpontban rendezett artroszkópos diagnosztikus és operációs tanfolyamon.

Az Európai Gyakorlócentrumot az ízületi elváltozások artroszkópos diagnosztikájának és terápiás beavatkozásainak begyakorlása céljából több gyártó cég hozta létre. Itt készítik fel és képezik tovább az artroszkópos technika használatára a nyugat-európai intézetek és klinikák sebész, baleseti sebész és ortopéd szakembereit. Az intézetben betegellátás nem folyik, minden az oktatás, a továbbképzés céljait szolgálja.

Tanfolyamos szervezésben évente több száz orvos gyakorol itt. Különböző artroszkópiában vezető intézetek nagy tapasztalatú szakembereit kéri fel egy-egy tanfolyam vezetésére.

Egy-egy oktató-gyakorló tanfolyamon 10—12 orvos-résztvevőt tudnak fogadni. A foglalkozások német vagy angol nyelven, elméleti és gyakorlati részből tevődnek össze. Az elméleti oktatás részben előadásokból, részben videofilm-demonstrációból áll, s közben a felmerült szakmai problémákat azonnal meg lehetett vitatni. A gyakorlati foglalkozások a mai legmodernebb technika felhasználásával 6 munkahelyes gyakorlóteremben történtek, fantom ízületeken, műtétszerű körülmények között.

Szisztematikusan végigtárgyaltuk, majd gyakoroltuk először a különböző ízületek diagnosztikáját, majd az artroszkópos fedett műtéti ellátás technikáját. Kiemelten foglalkoztunk a térdízület operatív ellátásával, egészen a fedett szalagpótlásó k szintjéig. A könyök, boka és vállízületi diagnosztikát részletesen megtárgyaltuk és begyakoroltuk, a fedett műtétek technikáját elsajátítottuk.

Ezen tanfolyam keretében nemcsak szakmai, hanem szervezési ismereteinket is bővítettük. Nagyon hasznos volt számunkra annak felismerése, hogy szakmai képzés és továbbképzés csak ilyen gyakorló centrumok segítségével oldható meg. Ez hazánkban talán csak a kézsebészeti szakképzésben valósult meg. Hasonló gyakorló centrum kialakítása előzetes megegyezés és szervezés után, akár kelet-európai szinten, meg-szervezhető lenne kórházunk keretein belül.

Dr. Dékány Sándor orvos alezredes, dr. Szebeni Antal orvos őrnagy

BESZÁMOLÓ

a Jénában 1987. augusztus 31. és szeptember 4. között tartott
mikrobeszéti tanfolyamról

A nyolc éve, évente három alkalommal rendezett, kezdőknek szánt kurzusra Lengyelországból, Csehszlovákiából, Magyarországról 20 fő érkezett.

Először modellen, majd patkányon végeztünk gyakorlatokat. Négy nap érvaratok készítésével telt el. A programban arteria-vena femoralison nyelezett inguinalis lebeny, aorta és carotis varrat szerepelt. A túlélő patkány és lebeny jelentette a sikert. Tapasztaltuk, hogy egyszer a preparálás, máskor a varrat elkészítése kívánt nagyobb türelmet. Vendéglátóink az elvérző patkányt azonnal újra cserélték, a 10/0-as fonal pótlása már nehezebb volt. Hangsúlyozták, hogy egy fonallal akár harminc csomót is fel lehet tenni (nekünk ez nem sikerült).

Ötödik napon az idegvarratok elméletének megbeszélése és rövid gyakorlása került sorra.

A Zeiss Művek látogatása során bemutatták teljes mikroszkópválasztékukat, bőségesen elláttak katalógussal is.

Dr. Vajda Gábor

BESZÁMOLÓ

a XXIII. Állatorvos Világkongresszusról
(1987. augusztus 16—21., Montreal, Kanada)

A világkongresszus történetében először került a szakmai programba „az állatok és termékeik ésszerű felhasználása, a fogyasztó érdekeinek messzemenő figyelembevételével” mint főtéma. A fokozott érdeklődés ennek megfelelően meg is hozta eredményét. A több mint 5000 szakember jelentkezése a kongresszusra már eleve biztosította a rendezvény sikerét. Ez valóban be is következett. Magyarországról 23 fő vett részt a kongresszuson.

A kongresszus programjában négy plenáris ülés, 9 szimpózium, 18 szekcióülés, több mint 700 tudományos előadás foglalkozott az általános és speciális állategészségügyi kérdésekkel, amelyek az állatorvosok szakmai érdeklődésén túlmenően kapcsolatot teremtenek azokkal a — tenyésztői, gazdasági, egészségügyi, környezetvédelmi stb. — szakterületekkel, amelyek együttesen képesek tenni valamit az emberiség jobb, bőségesebb táplálékhoz juttatásáért, a betegségek s különösen az embert is megbetegítő fertőzések — a zoonózisok — megelőzéséért és felszámolásáért.

Jól kiegészítette az előadásos és képi közléseket a világ számos országából megjelent cégek és gyárak, egyesületek és vállalatok gyógyszer-, műszer- és technikai berendezéseket szemléltető kiállítása, bemutatója.

A résztvevő országok képviselői megjelenésükben és előadásaikban is hűen tükrözték országaik különbözőségeit, kultúráját, éghajlatát, gazdasági adottságait és helyzetét, egészségügyi és állategészségügyi színvonalát, fejlettségét. Ott voltak a legfejlettebb országok képviselői, ahol már számos fontos, nagy gazdasági kárt okozó állatbetegséget felszámoltak, illetve ellenőrzés alatt tartanak. Képesek ellenőrizni, segíteni, irányítani azokat a kutatásokat, amelyek az egész szakterület fejlődését, előrevitelét szolgálják. Ugyanakkor jelen voltak azon országok képviselői is, ahol még az éhezés, az alultápláltság is figyelemreméltó szerepet játszik, s az állati termékek előállítására és tárolására, azok ésszerű és gazdaságos felhasználására jelenti a fő

problémát. Ahol még a szegénység, a nélkülözés, de gyakran az emberi közöny, a lustaság, a szervezeti formák hiánya vagy gyenge volta, a munka intenzitásának alacsony foka is hátráltatja az intenzív, gazdaságosabb termelést, a jobb, az egészségesebb táplálkozás megteremtését.

Meg kell említeni, hogy voltak, akik — pl. az USA részéről — a túlzott korszerűsítéstől, a gyakran ellenőrizhetetlen kemizálási folyamatoktól, a termelést fokozó, befolyásoló módszerektől, illetve az így előállított termékektől féltik a fogyasztók egészségét.

A kongresszuson nagyon komolyan vetődött fel az állategészségügy egész területe, az állatorvosi hivatás jövője. E kérdések között szerepeltek pl.: az ember és az állat kapcsolata, az állatok hasznosítása, az állatorvosképzés és továbbképzés problematikája. Amikor hangsúlyozták az állatorvosi hivatás szoros kapcsolatát az állattartás jövőjével, egyidejűleg megerősítették az állatorvosok szerepét az állati eredetű élelmiszerek termelésében, a feldolgozásban és hasznosításban, az élelmiszer-higiénia előírásainak érvényesítésében, valamint a humán egészségüggyel egyre mélyülő és bővülő kapcsolatok szükségességében és hasznosságában.

Az állatorvos ma már a természetben is több tudományágat képvisel. Nyitottnak kell lennie, és tevékenységének magába kell foglalnia nemcsak a gyógyítást és diagnosztikát, valamint az élelmiszer-termelés higiéniáját, de az ökonómiát, a takarmányozást, a toxikológiát, a technológiát, az élelmezés higiéniáját, a közegészségtant, a környezetvédelmet és még sok egyéb mást is. Kevés szakma rendelkezik olyan széles körű nyitottsággal, mint éppen az állategészségügy.

Külön hangsúlyt kapott a kongresszuson az állatorvosok szerepe a környezet-szennyezés megelőzésében, a természetvédelemben. Hangsúlyozták, hogy az intenzív termelés lehetetlen az elért kutatási eredmények céltudatos felhasználása, az újabb problémák megoldása, a termelési, feldolgozási veszteségek lényeges és tudatos csökkentése nélkül.

Az állatorvosoknak is alkalmazkodniuk kell a változó feltételekhez. Ez az alkalmazkodás több, főként fejlett nyugati országokban már kezdetét vette, s már eredményei is megmutatkoznak. Az állatorvosok nagy száma vesz részt konzultánként, tanácsadóként a termelésben, a járványügyi témák megoldásában, a közegészségügyi körülmények javításában, a biológiai, a biotechnológiai, genetikai, környezetvédelmi, táplálkozás-élettani stb. kutatásokban, de a gyakorlatban is.

A veszettség, amelynek közegészségügyi jelentősége az utóbbi időben nőtt, egyre nagyobb figyelmet követel. A silvaticus forma tovább terjed, s a háziállatok fertőződése révén veszélyeztetni nemcsak az állategészségügyet, de a közegészségügyet is. A klaszterikus vakcinázások mellett próbálkozások vannak a szájon keresztül történő immunizálásra is. E módszer előrevihetné a védekezést, a megelőzést. Ilyen vakcinázási programokat ajánlanak a rókák és szkunkok részére, hogy csökkentsék a vadon élő állatok rezervoár szerepét. Kidolgozták már a szájon át alkalmazott veszettség elleni oltóanyagot és annak alkalmazását. A végrehajtás szervezeti és gyakorlati megvalósításának nehézségei miatt azonban a kiterjedt alkalmazás még várat magára.

Nagy hangsúlyt kapott a parazitózisok okozta gazdasági károk jelentősége és csökkentésének lehetősége, az urbanizációval összefüggő, az emberre közvetlenül is hatást gyakorló, kedvtelésből tartott állatok szerepe az ember környezetében.

A különféle külső és belső parazitáknak az állati szervezetre kifejttet, betegséget okozó és jelentős hozamcsökkentő hatásáról, ezek megelőzéséről és gyógykezeléséről is sok szó esett. Fontos kérdés ez, mert szinte felmérhetetlen, milliárdos nagyságrendű kártételek csökkentik az állatok hozamainak nagyságát és értékét, az élelmezésre kerülő termékek mennyiségét és minőségét.

Ugyanakkor meg kell említeni azt a veszélyt is, amit a parazitózisok — mint zoonózisok — az emberre, a kisebb-nagyobb közösségekre jelentenek. Csak néhányat emelnék ki: a trichinellosis, toxoplazmosis, echinococcosis, toxocariasis, giardiasis stb. Itt kell megemlíteni az AIDS betegséget is, illetve az úgynevezett „opportunisták” parazitákhöz való viszonyukat is. Amióta 1980. év körül az USA-ban megállapították az első fertőző immunhiányos (immunszuppressziós) eseteket, egyértelművé vált, hogy a citotoxikus és immunszuppresszív szerek kiterjedt alkalmazása, de különösen az emberiséget világszerte veszélyeztető immunhiányos állapotot okozó AIDS vírus némely protozon- és helminfa jra vonatkozóan új járványtani és klinikai helyzetképet teremt. Ezért került megfogalmazásra, hogy immunszuppressziós kezelés előtt vagy AIDS gyanúja esetén opportunisták fertőzöttség megállapítására irányuló vizsgálatot célszerű végezni, hogy a paraziták életveszélyes elszaporodása előtt a betegeket specifikus kezelésben részesíthessék.

Kiemelten foglalkozott a kongresszus az állatorvosok sportorvosi tevékenységével is (a lovas sportban). Azért emelem ki ezt, mivel megítélésem szerint a tevékenység valóban nagy és növekvő kihívást jelent az állatorvosi hivatással szemben.

A Nemzetközi Lovas Szövetség Állatorvosi Szakbizottsága 1966. évben alakult meg Igor Bubilev, a Moszkvai Állatorvosi Akadémia tanszékvezető professzora vezetésével. Bobilev Montrealban is megállapította, hogy az állatorvosok hatékonyan segíthetik az edzéseket, a szállítások és versenyek során a sportlovak sérüléseinek csökkentését, a teljesítmények fokozását, a doppingszerek alkalmazásának kizárását, a versenyek után a sportlovak regenerálódását, ennek meggyorsítását és a szükséges gyógykezelések elvégzését.

Az egyre fejlődő nemzetközi turizmus, a megnövekedett utazások, szállítások, az állatok és termékeik, a biológiai készítmények, takarmányok stb. révén megnőtt a különböző, különösen veszélyes betegségek, az egzotikus állatjárványok kiterjedésének, terjedésének a veszélye a fogékony állatállományokban. Ezért van jelentősége az állategészségügyi igazgatási, az állatorvosi rendészeti intézkedéseknek a repülőtereken, a határállomásokon, a kereskedelemben és a forgalomban.

A kongresszuson helyet kapott a béke és a fegyverkezés, a háború kérdése is, mellyel egy külön szimpózium keretében foglalkoztak. Itt vetődött fel annak az aránytalanságnak a kérdése is, ami a hadiipari kutatások és a humán-, illetve az állategészségügyi kutatások között áll fenn. Hangot adtak annak a javaslatnak, hogy a fejlett országok katonai kiadásainak 10%-át fordítsák a külföldi segítyek növelésére. Ugyanakkor hangsúlyozták azt is, hogy milyen szerepük van az állatorvosoknak tömegkatasztrófák esetén — békében és háborúban egyaránt — a menthető és felhasználható állati eredetű termékek, a levágható, feldolgozható állatok és termékek károsodás és veszély nélküli mentésében, a károk csökkentésében, az emberi megbetegedések megelőzésében.

Itt is megfogalmazódott, hogy milyen mértékben nőtt meg az állatok vágás előtti osztályozásának, az állatorvosi diagnosztikai vizsgálatnak és a vágás utáni húsvizsgálatnak a fontossága.

A kongresszuson külön szimpózium foglalkozott az állatok tartási, táplálkozási, takarmányozási kérdéseivel is. A kis-, illetve a kedvtelésből tartott, az urbanizációval együtt járó kedvenc állatok részére rendkívül gazdag választékban mutattak be különböző tápokot, takarmányokat. Jelenleg több mint 300-féle ilyen készítmény áll a kanadai kínálatban rendelkezésre.

A rendkívül gazdag kiállítási pavilonok is nagymértékben ezt a célt szolgálták. Itt megtalálhatók voltak a gyógyszerektől a komputerig, állateledelektől a különböző

termékekig, a könyvkiadástól az oktatási modellekig, a technikai és technológiai eszközöktől és berendezésektől a művészeti alkotásokig sok minden.

A Nemzetközi Állategészségügyi Hivatal főigazgatója, dr. L. Blaján az állatorvosi hivatás jövőjéről beszélt. Kiemelte, hogy az állati eredetű élelmiszerek termelése és hasznosítása milyen fontos és döntő a világon. Hangsúlyozta a változó feltételekhez való alkalmazkodást, a számítástechnika, a számítógép szerepét az állatorvosok munkájában. Legyen a számítógép az állatorvos sztetoszkópja — mondta L. Blaján.

Számos nemzetközi szervezet is csatlakozott a kongresszus résztvevőikhez s tette gazdagabbá, hasznosabbá a tanácskozást. Kiemelném az Egészségügyi Világszervezet részéről K. Bogelnek a megnyitón elmondott előadását, amelyben az állategészségügy és közegészségügy különböző területeinek kapcsolatát és az együttműködés szükségességét emelte ki.

Megtalálták annak lehetőségét is, hogy a világ állatorvosnői szervezetbe tömörüljenek, felismervén annak lehetőségét és szükségességét, hogy az állatorvosnóket érdeklő és érintő speciális kérdések megvitatása és érdekeik képviselése így hasznosabb, célratörőbb és eredményesebb lehet.

Dr. Bagi János állatorvos ezredes